

YLEISET SOPIMUSEHDOT TAL2023

Tilitoimiston palveluihin, tarjouksiin, tilausvahvistuksiin ja palveluiden toimitussopimuksiin sovelletaan näitä sopimusehtoja.

Tarjous

1. Tilitoimiston tarjous on voimassa 30 päivää tarjouksen päiväyksestä, jos tarjouksessa ei muuta mainita.

Sopimuksen voimaantulo

2. Sopimus tulee voimaan, kun osapuolet ovat allekirjoittaneet toimeksiantosopimuksen, asiakas on hyväksynyt tilitoimiston tarjouksen tai tilitoimisto on vahvistanut asiakkaan tilauksen.

Palvelut

3. Tilitoimiston tehtäväksi sovitut tehtävät ovat sopimuksen liitteenä olevassa Palveluerittelyssä tai muussa asiakirjassa tehtäväksi yhdessä sovitut palvelut (jäljempänä Palvelut). Näitä ehtoja sovelletaan myös, mikäli tilitoimisto hyväksyy asiakkaan tilauksesta tehtäväkseen muitakin kuin Palveluerittelyssä mainittuja palveluja.

Tilitoimisto aloittaa Palvelun viipymättä sen jälkeen, kun asiakas on antanut tilitoimistolle tarvittavat tiedot ja aineiston sekä maksanut mahdollisesti sovitun ennakkomaksun. Tilitoimiston tulee huolehtia Palveluista huolellisesti ja ammattitaitoisesti tilitoimiston työ- ja raportointimenetelmien mukaan.

Perustiedot

4. Asiakkaan tulee huolehtia siitä, että tilitoimistolla on asiakkaasta aina ajan tasalla olevat perustiedot (jäljempänä Perustiedot). Tällaisia tietoja ovat yhteys-, henkilö-, tilikausi-, ja kaupparekisteritiedot, toimiala, kotipaikka, kansallisuus, hallituksen jäsenet, muut kulloinkin voimassa olevan rahanpesulainsäädännön edellyttämät tiedot sekä muut tarvittavat tiedot ja toimenpideohjeet. Asiakas nimeää ja valtuuttaa yhteyshenkilön antamaan tilitoimistolle tarvittavat Palveluihin liittyvät tiedot ja päätökset. Osapuolet ilmoittavat toisilleen yhteyshenkilön vaihtumisesta.

Tietojen ja toimenpideohjeiden antaminen

5. Palvelujen suorittamiseksi tarvittavat tiedot ja aineisto on annettava tilitoimistolle niin hyvissä ajoin, että tilitoimisto voi tehdä tehtävänsä asianmukaisesti normaalina työaikana. Jos muuta ei ole sovittu, aineiston tulee olla tilitoimiston käytävissä seuraavasti:

- koko kirjanpitoaineisto kohdekuukauden päättymistä seuraavan kuukauden 10. päivään mennessä
- palkanlaskenta-aineisto viisi (5) arkipäivää ennen palkanlaskennan sovittua valmistuspäivää
- tilinpäätös- ja verotukseen liittyvä aineisto viimeistään kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa tilikauden päättymisestä
- muu aineisto viimeistään kymmenen (10) arkipäivää ennen määräpäivää.

Asiakas myötävaikuttaa Palvelujen tuottamiseen ja täyttää omat tehtävänsä huolellisesti sopimuksen ehtojen sekä viranomaisten ja tilitoimiston ohjeiden ja suositusten mukaisesti. Tilitoimiston tiedusteluihin ja tarkistuspyyntöihin on vastattava viipymättä.

Luottamuksellisuus

6. Osapuolen on pidettävä salassa tietoon saamansa toisen osapuolen liikesalaisuudet ja muut luottamukselliset tiedot.

Niitä ei saa käyttää muutoin kuin sopimuksen täyttämiseksi. Tilitoimiston tarjous, tilausvahvistus ja sopimus ehtoineen sekä niihin sisältyvät suunnitelmat ja muu aineisto ovat luottamuksellisia tietoja. Salassapitovelvollisuus jatkuu myös sopimuksen päätyttyä. Osapuolet huolehtivat siitä, että myös heidän henkilöstönsä ja alihankkijansa sitoutuvat salassapitoon.

Sopimuksen voimassaolo

7. Sopimus on voimassa toistaiseksi kahden (2) kuukauden irtisanomisajoin, ellei muuta ole sovittu. Jos kumpikaan osapuoli ei irtisano määräaikaista sopimusta vähintään kaksi (2) kuukautta ennen sovitun määräajan päättymistä, sopimuksen voimassaolo jatkuu toistaiseksi kahden (2) kuukauden irtisanomisajoin.

Sopimuksen päättyessä Palvelu saattaa olla Palvelun luonteen mukaisesti kesken sopimuksen aikana kuluneelta tai kulumassa oleelta Palveluiden käsittelykaudelta. Tätä on käsitelty jäljempänä 11. kohdassa.

Palveluiden keskeyttäminen ja sopimuksen purku

8. Tilitoimistolla on oikeus keskeyttää Palvelut, jos

- a) asiakkaan maksu tilitoimistolle viivästyy yli seitsemän (7) päivää,
- b) asiakas ei toimita tarvittavia tietoja tai aineistoa ajallaan tai ei muutoin asianmukaisesti myötävaikuta Palvelujen tuottamiseen,
- c) asiakas rikkoo sopimusta muutoin tai Palvelujen tuottamiselle merkityksellisiä lajeja tai viranomaisten määräyksiä, ohjeita tai suosituksia, tai
- d) asiakas kieltäytyy noudattamasta tilitoimiston kirjausohjeita tilanteessa, josta voi seurata rikos- tai siviilioikeudellisia seuraamuksia osapuolille. Tätä ehtoa sovelletaan, vaikka kyse olisi vain osapuolten erilaisesta tulkinnasta lain, määräyksen, suosituksen tai ohjeen sisällöstä tai merkityksestä, kuten esimerkiksi tulojen ja niihin kohdistuvien menojen jaksottamisesta, varojen ja velkojen arvostamisesta kirjanpidossa tai tilinpäätöksessä tai kulojen vähennyskelpoisuudesta verotuksessa.

Jos asiakas ei oikease tilannetta seitsemän (7) päivän kuluessa tilitoimiston kirjallisesta huomautuksesta, tilitoimistolla on oikeus purkaa sopimus.

Jos palvelun tuottaminen edellyttää erityisasiantuntijaa tai ulkopuolisen asiantuntijalausnon hankkimista, tilitoimisto tiedottaa siitä asiakkaalle. Jos tilitoimisto ja asiakas eivät pääse yhteisymmärrykseen tällaisen palvelun toteuttamisesta tai asiantuntijalausnon hankinnasta seitsemässä (7) päivässä tarpeen ilmenemisestä, tilitoimistolla on oikeus keskeyttää Palvelut ja purkaa sopimus.

Jos tilitoimistolla on perusteltu syy epäillä, että asiakkaan toiminta täyttää sellaisen rikoksen tunnusmerkistön, jolla on merkitystä Palvelujen tuottamiselle, tai jos asiakkaan toiminnassa suoraan tai välillisesti rikotaan tuomioistuimen määräämää liiketoimintakieltoa, tilitoimistolla on oikeus välittömästi keskeyttää Palvelut ja purkaa sopimus.

Selvyyden vuoksi lisäsimme maininnan rahanpesulain edellyttämistä tiedoista, vaikkakin asiakkaalla on muutoinkin lainsäädännön perusteella velvollisuus toimittaa nämä tilitoimistolle.

Selvyyden vuoksi lisäsimme tämän esimerkkilistaan. Kulojen vähennyskelpoisuudesta on usein tilitoimistolla ja asiakkaalla eri näkemys. Tilitoimisto tuntee verolainsäädännön.

Esimerkiksi kansainvälisen kaupan alv-tilanteet tai erilaiset rahoitusratkaisut ovat usein niin monimutkaisia ja jopa ainutkertaisia, että niiden oikean kirjaus- tai verokäsittelyn valinta vaatii erityisasiantuntijan käyttöä tai asiantuntijalausnon tilaamista. Jos asiakas ja tilitoimisto eivät pääse sopimukseen tämän toteuttamisesta, tilitoimistolla on oikeus purkaa sopimus. Tämä on tärkeää molempien osapuolten kannalta. Ei ole perusteltua, että tilitoimisto kirjaisi ilman kohtuullista varmuutta ratkaisun oikeellisuudesta.

Esimerkiksi verolainsäädännöstä johtuvat määräpäivät saattavat osua purkamista edeltävään 7 päivän ajanjaksoon. Tilitoimiston ei voi edellyttää tekevän esimerkiksi veroilmoitusta, jos asiakkaan toiminnassa on syy epäillä rikosta.

Liiketoimintakielton rikkomisen puolestaan on sellainen toimi, jota tosiasiallisesti ei voi korjata ainakaan lyhyellä tähtämellä. Sen vuoksi sopimus on purettavissa välittömästi.

9. Asiakkaalla on oikeus purkaa sopimus, jos tilioimisto rikkoo sopimusta olennaisesti eikä ryhdy oikaisemaan tilannetta seitsemän (7) päivän kuluessa asiakkaan kirjallisesta huomautuksesta.

10. Osapuoli saa purkaa sopimuksen, jos toinen osapuoli hakee velkojiltaan akordia, toisen osapuolen omaisuutta on haettu konkurssiin luovutettavaksi tai toinen osapuoli asetetaan selvitystilaan. Osapuoli saa purkaa sopimuksen myös, jos toinen osapuoli, osapuolen hallituksen jäsen tai osapuoleessa määräysvaltaa suoraan tai välillisesti muutoin käyttävä henkilö on asetettu velvoittavan pakotelainsäädännön alaisen pakotteen kohteeksi.

Jos asiakas on asetettu konkurssiin, sopimuksen jatkamiseen sovelletaan konkurssilain 3 luvun 8 §:ää.

Palvelut sopimuksen päättyessä

11. Jos sopimus päättyy ennen kuin sopimuksen aikana päättyneen tilikauden tilinpäätös on tehty, tilioimisto laatii tilinpäätöksen, jos asiakas maksaa siitä ennakkomaksun ja toimittaa tilioimistolle tilinpäätöstä ja verotusta varten tarvittavat tiedot ja aineiston kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa tilikauden päättymisestä, jos osapuolet eivät ole sopineet muusta aikataulusta. Mikäli asiakas ei toimita tarvittavaa aineistoa aikataulun mukaisesti, ei tilioimistolla ole velvollisuutta laatia tilinpäätöstä eikä veroilmoitusta. Tilioimisto ei ole velvollinen laatimaan tilinpäätöstä ja veroilmoitusta myöskään, jos tilioimisto on purkanut sopimuksen sopimusehtoihin perustuvalla purkuperusteella.

Jos sopimus päättyy kesken tilikauden, ennakkomaksun saatuaan tilioimisto laatii käytettävissään olevien tietojen perusteella tasetilien erittelyt. Vastaavasti tilioimisto huolehtii palkanlaskennan ja palkkakirjanpidon kannalta tarpeelliset erittelyt. Tilioimisto ei ole velvollinen laatimaan edellä sanottuja erittelyjä, jos tilioimisto on purkanut sopimuksen sopimusehtoihin perustuvalla purkuperusteella.

Tilioimisto veloittaa edellä mainituista Palveluista kustannukset ja palkkion käytäntönsä mukaan. Tilioimistolla on oikeus veloittaa asiakkaalta sopimuksen päättymiseen mennessä jo tekemänsä työ ja aiheutuneet suoranaiset kustannukset.

Oikeudet aineistoon, aineiston pidätysoikeus ja aineiston luovuttaminen asiakkaalle

12. Tilioimiston tuottaman aineiston ja tietokantojen ja automaattoratkaisujen (esimerkiksi järjestelmäintegraatiot, oletustiliöinnit, TES-automatiikka, raporttimääritykset, jaksotus- ja vyörytyssäännöt, robotiikkatoiminnot ja vastaavat) kaikki oikeudet kuuluvat tilioimistolle, kun palvelut on tuotettu tilioimiston käyttöönsä hankkimalla tai sen omalla ohjelmistolla. Tällä ehdolla ei ole vaikutusta niihin oikeuksiin, jotka asiakkaalla on tilioimistolle antamaansa aineistoon. Muilla kuin tilioimistolla ei ole ilman tilioimiston lupaa oikeutta hyödyntää kaupallisesti tietokantoja. Kaupallisena hyödyntämisenä ei pidetä lainsäädännöllisten velvoitteiden kuten tiilitarkastuksen tai tietosuojasetuksen edellyttämien auditointien toteuttamista.

Kun palvelu tuotetaan asiakkaan käyttöönsä hankkimalla tai sen omalla ohjelmistolla, johon se on antanut tilioimistolle

käyttöoikeuden palvelun tuottamiseksi, kuuluvat aineiston ja tietokantojen oikeudet asiakkaalle.

Tilioimistolla on oikeus tuottaa ja julkaista erilaisia toimialakohtaisia, yritysmuotokohtaisia tai muita vastaavia tunnuslukuja, yhdistämällä eri asiakkaiden tietoja, siten että yksittäisen asiakkaan, asiakkaan henkilökunnan ja asiakkaan yhteistyökumppaneiden tietoja tai muitakaan tietosuojalainsäädännön tarkoittamia henkilöitä ei voida tunnistaa ja liikesalaisuudet säilytetään, riippumatta siitä kummalle osapuolelle tietokantojen oikeudet kuuluvat. Tilioimistolla on oikeus käyttää asiakkaan tietoja palveluiden tarjoamiseen asiakkaalle. Tilioimisto tuottaa ja julkaisee tietoja vain tietosuoja- ja kilpailulainsäädännön sallimissa tilanteissa.

Tilioimistolla on oikeus pitää hallussaan olevat asiakkaan toimittaman aineiston perusteella tai muutoin asiakasta varten laatimansa aineistot, kunnes kaikki tilioimiston asiakkaalta olevat saatavat on maksettu, ellei konkurssi- tai muusta pakottavasta lainsäädännöstä muuta johdu. Tilioimisto luovuttaa maksun saatuaan asiakkaan aineiston viipymättä asiakkaalle. Asiakas huolehtii kustannuksellaan aineiston noutamisesta. Jos asiakas ei noudata aineistoa tilioimiston ilmoittamaan määräaikaan mennessä, tilioimisto lähettää sen kirjattuna postiniakkolähteyksenä, ellei toisin sovi. Tilioimistolla on oikeus periä asiakkaan aineiston säilyttämisestä maksu.

Tilioimistolla on oikeus säilyttää kopiot laatimastaan aineistosta myös sopimuksen päätyttyä, eikä se ole velvollinen poistamaan asiakkaan tietoja tietokannastaan, ellei pakottavasta lainsäädännöstä muuta johdu. Perustiedot tilioimisto säilyttää vähintään viisi vuotta sopimuksen päättymisestä.

Maksut

13. Tilioimisto ja asiakas sopivat kirjallisesti toimeksiannon palkkiosta ja hinnoittelusta. Palkkion lisäksi tilioimistolla on oikeus veloittaa tarpeelliset, tavanomaiset ja kohtuulliset suoranaiset matka- ja muut kustannukset.

Tilioimistolla on oikeus vaatia asiakkaalta ennakkomaksu, jos siitä on asiakkaan kanssa sovittu taikka, jos se voidaan tapauksen olosuhteissa muutoin katsoa perustelluksi.

Tilioimistolla on oikeus veloittaa tavanomaisesta Palvelusta poikkeavista lisätöistä eri korvaukset tilioimiston hinnoitteluperusteiden mukaisesti, ellei muuta ole sovittu.

Maksut eivät sisällä arvonlisäveroa, joka kulloinkin voimassa olevana samoin kuin muut välilliset verot ja lain edellyttämät sekä viranomaisten määräämät maksut lisätään eriteltyinä maksuihin.

Tilioimisto on varautunut ja panostanut Palveluiden tuottamiseen sopimuksen päättymiseen saakka. Tilioimistolla on oikeus veloittaa palkkio ja mahdolliset suoranaiset kustannukset myös irtisanomisajalta, vaikka tilioimistolla ei olisi teetetty Palveluja irtisanomisaikana, ellei muuta ole sovittu.

Mikäli tilioimisto on hankkinut Palvelun tuottamiseksi asiakkaan käyttöön ohjelmistoja tai muita palveluja ulkopuoliselta palveluntarjoajalta ja asiakas irtisanoo sopimuksen, tilioimistolla on oikeus irtisanoa ulkopuolisen

Tilioimisto voi hyödyntää asiakkaan dataa esimerkiksi tehdäkseen asiakkaalle ehdotuksia prosessin tai asiakkaan toiminnan kehittämiseksi tai tarjotakseen asiakkaalle lisäpalveluja.

Lakimuutoksesta johtuen poistettu yritysaneeraus purkuperusteista.

Velvoittava pakotelistus on perusteltu syy purkamiselle.

Muistuksena pesähoitajille. Konkurssilain 3:8§n mukaan konkurssipesällä on oikeus velvoittaa tilioimistoa jatkamaan palvelua, mutta ilmoitus on tehtävä kohtuullisessa ajassa ja pesän on annettava tilioimistolle tämän syntyvät saatavat turvaava vakuus.

Jos asiakkaan tilikausi on esim. kalenterivuosi ja sopimus päättyy vaikkapa 15.1.202x, on tilioimisto velvollinen laatimaan tilinpäätöksen.

Lisätiini asiakkaalle velvoite toimittaa tilioimistolle tarvittavat aineistot 30 päivän sisällä tilikauden päättymisestä. Ei ole perusteltua, että tilioimisto joutuu varautumaan tilinpäätöksen laatimiseen kuukausia ja kenties laatimaan sen viime hetkellä toimitetun aineiston perusteella.

Jos tilioimisto on purkanut sopimuksen, ei sillä ole velvollisuutta laatia tilinpäätöstä.

Myös tilioimiston velvollisuus laatia erittelyt lakkaa, jos tilioimisto on purkanut sopimuksen.

Tämä on tarkoitettu esimerkiksi tilanteeseen, jossa tilioimisto on tehnyt kirjanpitoa, mutta ei voi luovuttaa sitä asiakkaalle, koska asiakas ei ole toimittanut kaikkia tarvittavia aineistoja tai tilioimisto asiantuntijana ei voi hyväksyä asiakkaan esittämiä kirjaus- tai veroratkaisuja.

Yleisissä ehoissa ehtojen tulee olla yleisluontoisia. Yksinkertaistimme maksuja sääteleviä ehtoja. Esimerkiksi se, mitä pidettäisiin lisätyönä, tulee sopia erikseen tilioimiston ja asiakkaan toimeksiantosopimuksessa tai olla kuvattuina sopimukseen liitetyssä hinnastossa tai sopia muutoin.

Tämä lisätty esimerkkilistaksi konkreettisoimaan asiaa osapuolille.

Tähän ei ole tullut muutosta. Tilioimistolla on valta päättää ja määrätä siitä, mitä näillä oikeuksilla tehdään. Tilioimisto voi päättää myös oikeuksien tai käyttöoikeuksien luovuttamisesta ja siitä, maksaako luovutus jotain vai ei. Tilioimiston tulee sopia omassa sopimusehdoissaan tai ilmoittaa hinnastoissaan maksuista tai sopia siitä siinä tilanteessa, kun luovutusta pyydetään.

Tähän ei tehty muutoksia. Erityisesti, jos tilioimisto haluaa varmistaa mahdollisuutensa veloittaa tunti- tai suoriteperusteiseen hintaan perustuvan sopimuksen irtisanomisajalta, on perustet ja/tai hinta syytä kirjata sopimukselle tai hinnastoliitteeseen.

palveluntarjoajan kanssa tehdyt sopimukset päättymään samaan sopimuksen päättymishetkeen.

Laskuerittely, maksuehto, viivästysseuraamukset

14. Tilitoimisto veloittaa palveluistaan tehdyn sopimuksen ja hinnastonsa mukaisesti. Palvelu- ja kuluveloitukset tulee eritellä sovitun hinnoitteluperusteen mukaisesti.

Jos muuta ei ilmene tilitoimiston hinnastosta taikka ei ole muutoin sovittu toisin, maksuehto on neljätoista (14) päivää laskun päiväyksestä ja viivästyskorkoa on maksettava korkolain mukaan. Tilitoimistolla on oikeus veloittaa viivästyneen maksun perimiskulut.

Huomautukset laskuista

15. Huomautukset laskuista on tehtävä kirjallisesti kymmenen (10) päivän kuluessa laskun päiväyksestä.

Maksujen ja yleisten sopimusehtojen muutokset

16. Tilitoimistolla on oikeus muuttaa sopimusehtoja korvaamalla yleiset ehdot muutetuilla yleisillä sopimusehdoilla.

17. Jos nämä sopimuksessa noudatetut yleiset sopimusehdot muuttuvat, tilitoimistolla on oikeus muuttaa sopimusehtoja korvaamalla yleiset ehdot muutetuilla yleisillä sopimusehdoilla.

18. Tilitoimiston on ilmoitettava maksujen ja sopimusehtojen muutoksista asiakkaalle kirjallisesti viimeistään kolmekymmentä (30) päivää ennen muutoksen voimaantuloa. Tällöin asiakkaalla on oikeus neljätoista (14) päivän kuluessa ilmoituksen päiväyksestä kirjallisesti irtisanoa sopimus päättymään muutoksen voimaantulopäivänä.

19. Mikäli lainmuutoksen tai viranomaismääräyksen vuoksi maksut tai maksujen perusteet muuttuvat, tilitoimistolla on oikeus muuttaa maksuja vastaavasti. Muutoksista on ilmoitettava viimeistään neljätoista (14) päivää ennen muutoksen voimaantuloa.

Osapuolten vastuista

20. Asiakas on kulloinkin voimassa olevan asiakkaan toimintaan sovellettavan lainsäädännön mukaisesti kirjanpitovelvollisena vastuussa kirjanpidostaan, verovelvollisena veroistaan ja henkilöstönsä työnantajana työntantajavelvoitteistaan sekä rekisterinpitäjänä rekisterinpitäjän velvollisuuksistaan. Asiakas vastaa työnantajana lakien, työehtosopimusten ja muiden sopimusten tulkinnasta sekä niihin liittyvästä päätöksenteosta. Asiakas vastaa työaika-kirjanpidosta. Asiakas on vastuussa asianmukaisten valvonta- ja viranomaisilmoitusten tekemisestä ja tarpeellisten lupien hankkimisesta. Nämä vastuut eivät siirry tilitoimistolle.

Asiakas huolehtii siitä, että liiketapahtumia kuvaava asianmukainen aineisto kootaan, säilytetään ja toimitetaan tilitoimistolle. Vastuu tilitoimistolle toimitettujen tilikauden ja sen jälkeisiä tapahtumia kuvaavien tietojen ja aineiston ajantasaisuudesta, riittävästä, oikeellisuudesta, täydellisyydestä ja kuulumisesta kirjanpitoon on asiakkaalla. Asiakas päättää, mitä laskelmia ja raportteja tehdään ja miten niitä hyödynnetään.

21. Tilitoimisto antaa Palvelut ja asiantuntemuksensa asiakkaan käytettäväksi sopimuksen ja näiden sopimusehtojen mukaisesti. Tilitoimiston on ilmoitettava asiakkaalle tämän

toimittamassa aineistossa havaitsemistaan virheistä. Tilitoimisto ei kuitenkaan ole velvollinen tarkkailemaan tai korjaamaan asiakkaan toimittaman aineiston mahdollisia lasku- tai muita virheitä tai tarkastamaan asiakkaan antamia tietoja, ellei toisin ole sovittu.

22. Tilitoimisto vastaa näiden yleisten sopimusehtojen mukaisin rajoituksin sopimusrikkomuksesta, virheestä Palvelusaan ja laiminlyönnistään asiakkaalle aiheutuneesta vahingosta. Tilitoimisto on velvollinen korvaamaan vahingon vain sikäli ja siltä osin kuin asiakas osoittaa, että tilitoimiston asianmukaisesti ja ajallaan suorittama sopimuksen mukainen toimenpide olisi estänyt vahingon tai rajoittanut sitä.

Tilitoimisto ei vastaa ulkomaisen vero-, yhtiö-, tai muun lainsäädännön tai sen tulkinnan selvittämisestä. Jos osapuolet ovat erikseen sopineet edellä mainittujen asioiden selvittämisen ja säännösten soveltamisen kuulumisesta tilitoimiston asiakkaalle tarjoamaan palveluun, nämä yleiset sopimusehdot, mukaan lukien vastuunrajoitukset, soveltuvat myös näiden palveluiden toimittamiseen.

Tilitoimiston virheestä ilmoittaminen ja sen korjaaminen

23. Jos tilitoimiston asiakkaalle toimittamassa Palvelussa ilmenee virhe, asiakkaan on viipymättä ilmoitettava siitä tilitoimistolle. Tilitoimistolla on tällöin oikeus ja velvollisuus korjata aiheuttamansa virhe veloituksetta niin pian kuin olosuhteet sallivat. Jos asiakas laiminlyö velvollisuutensa ilmoittaa virheestä, jonka tämä on havainnut tai tämän olisi pitänyt kohtuudella havaita, asiakkaalla ei ole oikeutta esittää virheen perusteella vaatimuksia.

Mikäli tilitoimistolla ei asiakkaan reklamoidessa ole enää pääsyä asiakkaan tietojärjestelmään asiakkaan tulee avata omalla kustannuksellaan tilitoimistolle pääsy tietojärjestelmään, jotta tämä voi vastata reklamaatioon. Jos tilitoimisto käyttää oikeuttaan tai täyttää velvollisuuttaan korjata aiheuttamansa virhe, tilitoimisto vastaa tietojärjestelmään pääsyn avaamisen kustannuksista.

Tilitoimisto vastaa vain omasta toiminnastaan

24. Tilitoimisto ei vastaa asiakkaan veroista eikä muista kuin edellä 22. kohdassa mainituista vahingoista. Tilitoimisto ei ole korvausvelvollinen, jos vahinko on aiheutunut asiakkaan antamien tietojen tai ohjeiden taikka toimitetun aineiston puutteellisuudesta, virheellisyydestä tai viivästyisestä tai muutoin asiakkaan syystä tai mikäli vahingon on aiheuttanut asiakkaan puolesta tai lukuun toiminut muu kuin tilitoimiston henkilö. Tilitoimisto ei vastaa vahingosta, joka johtuu siitä, että asiakas tai tämän lukuun toiminut muu kuin tilitoimiston henkilö ei ole noudattanut Palvelulle suoraan tai välillisesti merkityksellisiä lakeja tai viranomaismääräyksiä taikka sovituita ehtoja.

Tilitoimisto ei milloinkaan vastaa liiketoiminnallisista tai liikkeenjohtollisista ratkaisuista, vaan niistä päättää ja vastaa asiakas.

Tilitoimiston vastuunrajoitus välittömiin vahinkoihin ja enimmäismäärään

25. Tilitoimisto ei vastaa välillisistä vahingoista, kuten tulon, liikevaihdon tai markkinoiden menetyksestä, tuotannon tai

Elleivät osapuolet ole toisin sopineet, tilitoimistolla ei ole velvollisuutta jatkaa asiakasta varten hankkimisensa ohjelmistojen sopimuksia, kun asiakas irtisanoa toimeksiantosopimuksen. Asiakas voi tarvittaessa sopia jatkosta suoraan ohjelmistotoimittajan kanssa.

Asiakkaalle voi aiheutua esimerkiksi veroseuraamuksia myös ulkomaiden veroviranomaisilta kyseisten maiden verolainsäädännön mukaan. Tilitoimisto ei tyypillisesti voi tuntea eri maiden kansallisia säädöksiä.

palvelun keskeytymisestä, saamatta jääneestä voitosta taikka muusta niihin verrattavasta vahingosta.

Tilitoimisto vastaa vain huolimattomuudestaan johtuvista vahingoista. Tilitoimiston vastuun enimmäismäärä per asiakkaan tilikauti on suurempi seuraavista:

- kaksikymmentäviisituhatta (25.000) euroa, tai
- tilitoimiston asiakkaalta viimeisimpien kahdentoista (12) kuukauden aikana laskuttamien palveluveloitusten (alv 0) määrä.

Edellä mainittuja tilitoimiston vastuuta rajoittavia enimmäismääriä sovelletaan, ellei vastuun enimmäismäärästä ole nimenomaisesti kirjallisesti sovittu.

Vahinko katsotaan yhdeksi vahinkotapahtumaksi, vaikka siihen olisi vaikuttanut saman virheen toistuminen ja vaikka se vaikuttaisi useampaan tilikauteen. Vahingon katsotaan ilmenneen kokonaan sen tilikauden aikana, jolloin se olennaisilta osiltaan ilmeni, vaikka jokin vahingon osa ilmenisi muuna tilikautena.

Vastuunrajoituksia ei sovelleta törkeällä huolimattomuudella tai tahallisesti aiheutettuihin vahinkoihin.

Sopimusrikkomus, virhe tai laiminlyönti Palvelujen suorittamisessa eivät aiheuta tilitoimistolle muuta seuraamusta kuin mitä edellä on todettu.

Vaatimusten esittämisen määräaika

26. Eritelty vaatimus tilitoimistolle tulee tehdä kirjallisesti viipymättä kohdan 23 mukaisen virheestä ilmoittamisen jälkeen, kuitenkin viimeistään neljäntoista (14) päivän kuluessa siitä, kun asiakas tuli tietoiseksi tai sen olisi kohtuullisesti pitänyt tulla tietoiseksi vaatimuksen perusteesta. Jos asiakas ei ole esittänyt kirjallisesti yksilöityä ja perusteltua vaatimusta kahdentoista (12) kuukauden kuluessa virheen havaitsemisesta tai sen ensimmäisestä ilmoittamisesta, ei tilitoimistolla ole korvausvelvollisuutta. Tilitoimisto ei ole velvollinen maksamaan korvausta myöskään, jos vaatimus tehdään, kun on kulunut yli kolme (3) vuotta sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana vahinko on tapahtunut kyseisen Palvelun toimittamisessa.

Tilitoimiston virheestä johtuviin lisävero- ja lisäeläkemaksuseuraamuksina aiheutuneisiin vahinkoihin sovelletaan kolmen (3) vuoden sijasta kuuden (6) vuoden määräaika.

Kolmansien osapuolten vaatimukset

27. Jos kolmas osapuoli tekee osapuolelle Palveluiden tai toimintasuhteiden perusteella korvausvaatimuksen, siitä on ilmoitettava toiselle osapuolelle viipymättä. Jos tilitoimisto joutuu maksamaan kolmannelle osapuolelle vahingonkorvausta, asiakkaan on hyvitettävä tilitoimistolle tästä aiheutunut menetyksensä sikäli kuin se ei johdu tilitoimiston virheestä tai laiminlyönnistä sopimusehtojen noudattamisessa. Tilitoimiston vastuunrajoitukset soveltuvat myös kolmansien vaatimuksiin tilitoimiston ja asiakkaan välisessä suhteessa.

Alihankkijat ja henkilöstö

28. Jos toisin ei ole sovittu eikä pakottavasta lainsäädännöstä muuta johdu, osapuolet saavat käyttää alihankkijoita. Osapuo-

li vastaa alihankkijansa suorituksesta kuin omastaan. Asiakkaan veloitteet tilitoimistolle ja ehdot tilitoimiston vastuunrajoituksista ovat voimassa myös tilitoimiston alihankkijan, henkilöstön, osakkaiden ja johtohenkilöiden hyväksi.

Tilitoimiston vastuuvakuutus

29. Tilitoimisto ylläpitää kustannuksellaan asianmukaisen vastuuvakuutuksen. Vahinkotapahtuman sattuessa asiakkaan tulee osaltaan antaa vakuutusyhtiölle tarpeelliset selvitykset ja varata tälle mahdollisuus vahingon määrän ja laadun arvioimiseen.

Ylivoimainen este; vapauttamisperusteet

30. Mikäli osapuolen sopimusveloitteiden täyttäminen estyy, vaikeutuu tai viivästyy tämän vaikutuspiirin ulkopuolisesta seikasta (ylivoimainen este), kuten lakosta, työsulusta tai muusta työsekkauksesta, tulipalosta, muusta onnettomuudesta tai kriisitilanteesta, ukkosvauriosta tai muusta luonnontapahtumasta taikka viestintäyhteys- tai sähköhäiriön vuoksi, osapuoli vapautuu sopimusveloitteidensa täyttämistä ja seuraamuksista niin pitkäksi aikaa kuin olosuhteet edellyttävät. Vapauttamisperusteeksi katsotaan myös - viranomaisen tai pankin virhe tai viivästys, - laitteisto- ja ohjelmistovika-, tietoliikenteen tai -yhteyksien katkeaminen, keskeytys ja häiriö sekä - verkkolaskuoperaattorin toimenpide.

31. Ylivoimaisesta esteestä ja sen päättymisestä on viipymättä ilmoitettava toiselle osapuolelle.

Ilmoitukset

32. Sopimuksen irtisanominen tai purkaminen samoin kuin muut sopimuksen mukaiset huomautukset ja ilmoitukset on tehtävä todisteellisesti. Ellei toisin ole sovittu, ilmoitukset katsotaan tehdyiksi ja tulleen vastaanottajan tietoon seuraavasti: (i) heti, kun ilmoitus on toimitettu vastaanottajalle henkilökohtaisesti; (ii) kirjattuna postilähettyksenä sopimuksessa mainittuun tai osapuolen myöhemmin kirjallisesti ilmoittamaan osoitteeseen, kun lähettämisestä on kulunut seitsemän (7) arkipäivää; tai (iii) heti, kun sähköposti on lähetetty sopimuksessa mainittuun tai osapuolen kirjallisesti myöhemmin ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen.

Sähköinen viestintä

33. Osapuolet vastaavat kumpikin osaltaan tietoturvallisuudesta ja huolehtivat viruksentorjunta- ja muiden suojausjärjestelmiensä kunnosta ja ajanmukaisuudesta. Osapuolet tietävät ja hyväksyvät, että tästä huolimatta sähköinen viestintä voi häiriytyä. Osapuolet saavat lähettää toisilleen sähköpostitse viestejä ja liitetiedostoja niitä salaamatta, jos muuta ei ole sovittu. Osapuoli ei vastaa siitä, että hänelle sähköisen viestintäjärjestelmän kautta lähetetty viesti tai liiteaineisto on vastaanotettu muuttumattomana tai viivytyksettä.

34. Palvelun tuotantoon yhteiskäytössä käytettyjen tietojärjestelmien käyttö

Palveluntuotannossa käytetyn sovellusohjelmiston käyttöoikeus voi olla a) asiakkaan tilitoimistolle antama käyttöoikeus asiakkaan omaan tai sen hankkimaan ohjelmistoon tai b) tilitoimiston myös osittain asiakkaalle antama rajoitettu etäkäyttöoikeus tilitoimiston käyttöoikeudella hankkimaan tai sen omaan ohjelmistoon. Tilanteen a) ehdot on kuvattu kohdassa 34a. Tilanteen b) ehdot on kuvattu kohdassa 34b.

Vastuunrajoituksen määrää on nostettu. Tämä turvaa sekä asiakkaan että tilitoimiston etuja, koska vahingot esimerkiksi veronkorotuksista voivat olla kohtuullisen suuria. Vastuunrajoitus rajoittaa jatkossa harvemmin asiakkaalle maksettavaa korvaussummaa ja tilitoimiston mahdollisuus saada korvaus vakuutusyhtiöltä varallisuusvastuuvakuutuksesta paranee.

Asiakkaan tulee esittää vaatimukset kohtuullisessa ajassa virheen havaitsemisesta.

Ilmoitusmenettely on päivitetty vastaamaan ajanmukaisia toimintamalleja.

34a. Jos tilioimisto tuottaa osan tai kaikki sovitut kirjanpito-, laskenta-, tai muut Palvelut käyttäen asiakkaan hankkimaa sovellusohjelmistoa esimerkiksi tietoverkon välityksellä, noudatetaan tähän käyttöön seuraavaa, ellei muuta sovi:

Tiltoimiston käyttöoikeus

Asiakas myöntää/hankkii omalla kustannuksellaan tilioimistolle alihankkijoineen sujuvan palvelutuotannon edellyttämän maksuttoman käyttöoikeuden käyttämäänsä sovellusohjelmistoon. Tiltoimiston tulee noudattaa asiakkaan ja/tai kolmannen osapuolen, kuten ohjelmiston valmistajan, antamia ohjeita ja käyttöehtoja ja käyttää käyttöoikeuttaan vain sovittuun tarkoitukseen. Tiltoimistolla ei ole oikeutta ilman asiakkaan kirjallista suostumusta luovuttaa käyttöoikeutta edelleen.

Asiakas toimittaa tilioimistolle tarpeelliset käyttäjätunnukset. Tiltoimiston on säilytettävä saamia tunnuksia huolellisesti ja tiltoimiston on huolehdittava siitä, että toimitettuja tunnuksia saa käyttää vain tiltoimiston valtuuttama käyttäjä (tai käyttäjät). Tiltoimiston tulee käyttää asianmukaista virustorjuntaa, palomuuria sekä muita tarvittavia tietoturvaratkaisuja.

Asiakkaan vastuu

Sovellusohjelmisto sijaitsee asiakkaan tai käyttöoikeuden asiakkaalle luovuttaneen ohjelmistotoimittajan nimeämällä työasemalla tai palvelimella. Asiakas vastaa sovellusohjelmiston ylläpidosta sekä siitä, että sovellusohjelmistoon on mahdollista ottaa yhteys tavanomaisin teknisin menetelmin. Asiakas vastaa tietoliikenneyhteyden rakentamisen ja tietojen siirron kustannuksista pois lukien tiltoimiston oman internetyhteyden kustannukset.

Asiakas vastaa omasta ohjelmiston käytöstään ja sen avulla luomansa materiaalin sisällöstä, oikeellisuudesta ja asianmukaisuudesta. Asiakkaan näin tuottama aineisto katsotaan asiakkaan tiltoimistolle palvelun tuottamiseksi luovuttamaksi kirjanpitoaineistoksi.

Immateriaalioikeuden loukkaus

Asiakas vastaa siitä, että tiltoimiston ohjelmiston käyttö ei loukkaa kolmannen osapuolen voimassa olevaa immateriaalioikeutta. Asiakas ei vastaa oikeudenloukkauksesta, joka johtuu siitä, että tiltoimisto ei ole noudattanut asiakkaan antamia asianmukaisia ohjeita.

Menettely immateriaalioikeuden loukkaustilanteissa

Jos kolmas osapuoli katsoo, että tiltoimisto loukkaa hänen immateriaalioikeuttaan ohjelmiston käytöllä, tiltoimiston on ilmoitettava vaatimuksesta kirjallisesti asiakkaalle viipymättä. Jos tiltoimisto valtuuttaa asiakkaan puolestaan vastaamaan kolmannen osapuolen vaatimuksiin ja antaa asiakkaalle asian hoitamisen kannalta tarpeelliset tiedot ja avun, asiakkaan tulee huolehtia siitä parhaaksi katsomallaan tavalla omalla kustannuksellaan ja vastata tiltoimiston maksettavaksi mahdollisesti tulevista korvauksista.

Jos vaatimus on lainvoimaisesti hyväksytty tai asiakas katsoo vaatimuksen oikeutetuksi, asiakkaalla on oikeus harkintansa mukaan

- hankkia omalla kustannuksellaan oikeus käytön tai sen osan jatkamiseen,
- muuttaa käyttöoikeutta niin, ettei kolmannen oikeuksia loukata tai

– korvata ohjelmisto toisella toiminnallisesti vastaavalla.

Häiriöt ja muutokset sovellusohjelmiston käytettävyydessä

Tiltoimiston Palveluiden tuottaminen edellyttää asianmukaisen ohjelmiston käyttömahdollisuutta. Asiakas vastaa ohjelmiston käytössä ilmenneistä häiriöistä, katkoksisista tai tietojen menetyksestä johtuvista ylimääräisistä tiltoimiston työkustannuksista, elleivät nämä johdu tiltoimiston toiminnasta tai tiltoimiston oman internetyhteyden katkoksisista. Asiakas pyrkii ratkaisemaan ongelman niin pian kuin häiriön tai tilanteen laatu kohtuudella edellyttää ja ratkaiseminen on mahdollista.

Tiltoimisto ei vastaa ohjelmiston käyttöoikeuden mahdollisesta keskeytymisestä, päättymisestä tai viivästyksestä asiakkaalle aiheutuvista vahingoista eikä viivästyksistä.

Jos käytön tai käyttöoikeuden keskeytys, olennainen muutos, lakkaaminen tai toimintamallin muutos aiheuttaa muutoksia palveluntuotannon, esimerkiksi kirjanpito- tai palkanlaskenta-palvelun, työmääriin ja kustannuksiin, tiltoimistolla on oikeus muuttaa asiakkaalta perittäviä maksuja tätä vastaavasti.

Käyttöoikeuden voimassaolo ja päättyminen

Etäkäyttöoikeus on voimassa enintään vain niin kauan kuin asiakkaalla on käyttöoikeus sovellusohjelmistoon. Etäkäyttöoikeus lakkaa viimeistään silloin, kun toimeksiantosopimus Palveluista päättyy.

34b. Jos on sovittu siitä, että asiakas tuottaa osan kirjanpito-, laskenta-, tai muusta Palveluja koskevasta aineistosta etäkäyttämällä tiltoimiston käyttöoikeudella hankkimaan tai sen omaa sovellusohjelmistoa tietoverkon välityksellä, noudatetaan tähän etäkäyttöön seuraavaa, ellei muuta sovi:

Asiakkaan käyttöoikeus

Tiltoimisto myöntää/hankkii eri maksusta asiakkaan käyttäväksi rajoitetun etäkäyttöoikeuden tiltoimiston käyttämään sovellusohjelmistoon. Asiakkaan tulee noudattaa tiltoimiston ja/tai kolmannen osapuolen, kuten ohjelmiston valmistajan, antamia ohjeita ja käyttöehtoja ja käyttää etäkäyttöoikeuttaan vain sovittuun tarkoitukseen. Asiakkaalla ei ole oikeutta ilman tiltoimiston kirjallista suostumusta luovuttaa etäkäyttöoikeutta edelleen, ellei pakottavasta lainsäädännöstä muuta johdu. Tyypillisiä pakottavasta lainsäädännöstä johtuvia luovutustilanteita ovat esimerkiksi luovutus tiilitarkastukseen tai lainsäädännön määräämään viranomaistarkastukseen. Asiakas vastaa näistä pakottavan lainsäädännön perusteella luovutetuista etäkäyttöoikeuksista aiheutuvista kustannuksista.

Palveluntarjoaja toimittaa asiakkaalle käyttäjäkohtaiset käyttäjätunnukset. Asiakkaan on säilytettävä saamia tunnuksia huolellisesti ja jos muuta ei ole sovittu, tunnuksia saa käyttää vain asiakkaan henkilöstöön kuuluva nimetty käyttäjä (tai käyttäjät). Asiakas vastaa aina asiakkaalle annetuilla tunnuksilla tehdyistä toimenpiteistä.

Sovellusohjelmisto sijaitsee tiltoimiston, tiltoimiston alihankkijan tai käyttöoikeuden tiltoimistolle luovuttaneen ohjelmistotoimittajan palvelimella. Asiakas vastaa oman tietoliikenneyhteyden hankkimisen ja tietojen siirron kustannuksista sekä käyttämiensä ohjelmistojen ja päätte- ja tietokonelaitteiden sopivuudesta, toimivuudesta ja konnossapidosta suhteessa sovellusohjelmistoon. Asiakkaan tulee käyttää asianmukaista virustor-

juntaa, palomuuria sekä muita tarvittavia tietoturvaratkaisuja. Ellei muuta ole erikseen sovittu, tilitoimisto ei vastaa ohjelmiston toimivuudesta asiakkaan käyttöympäristössä eikä ohjelmistoon mahdollisesti tehtävien korjausten, päivitysten tai ylläpitotoimien aiheuttamista muutostarpeista asiakkaan käyttöympäristössä.

Asiakas vastaa omasta ohjelmiston käytöstään ja sen avulla luomansa materiaalin sisällöstä, oikeellisuudesta ja asianmukaisuudesta. Asiakkaan näin tuottama aineisto katsotaan asiakkaan tilitoimistolle luovuttamaksi kirjanpitoaineistoksi.

Immateriaalioikeuden loukkaus

Tilitoimisto vastaa siitä, että etäyhteyskäyttö ei sopimusta solmittaessa loukkaa kolmannen osapuolen Suomessa voimassa olevaa immateriaalioikeutta. Tilitoimisto ei vastaa oikeudenloukkauksesta, joka johtuu siitä, että asiakas ei ole etäkäytössä noudattanut sille annettuja ohjeita tai siitä, että asiakas on käyttänyt ohjelmistosovellusta muita kuin sovittuja tarkoituksia varten.

Menettely immateriaalioikeuden loukkaustilanteissa

Jos kolmas osapuoli katsoo, että asiakas loukkaa hänen immateriaalioikeuttaan etäyhteyskäytöllä, asiakkaan on ilmoitettava vaatimuksesta kirjallisesti tilitoimistolle viipymättä. Jos asiakas valtuuttaa tilitoimiston puolestaan vastaamaan kolmannen osapuolen vaatimuksiin ja antaa tilitoimistolle asian hoitamisen kannalta tarpeelliset tiedot ja avun, tilitoimisto huolehtii siitä parhaaksi katsomallaan tavalla omalla kustannuksellaan ja vastaa asiakkaan maksettavaksi mahdollisesti tulevista korvauksista. Korvausten maksaminen edellyttää, että vastuu oikeudenloukkauksesta kuuluu näiden sopimusehtojen mukaisesti tilitoimistolle.

Jos vaatimus on lainvoimaisesti hyväksytty tai tilitoimisto katsoo vaatimuksen oikeutetuksi, tilitoimistolla on oikeus harkintansa mukaan

- hankkia omalla kustannuksellaan oikeus käytön tai sen osan jatkamiseen,
- muuttaa etäkäyttöoikeutta niin, ettei kolmannen oikeuksia loukata,
- korvata etäkäyttöoikeus toisella toiminnallisesti vastaavaan ohjelmistoon annettavalla etäkäyttöoikeudella tai
- lopettaa etäkäyttöoikeus ilman irtisanomisaikaa.

Oikeudenloukkausta ei katsota tilitoimiston virheetöntä tai viivästyksiksi. Tilitoimiston vastuu oikeudenloukkauksesta rajoittuu tämän kohdan mukaisiin toimenpiteisiin.

Häiriöt ja muutokset sovellusohjelmiston käytettävyydessä

Tilitoimisto ei takaa sovellusohjelmiston virheetöntä tai jatkuvaa toimintaa, ellei erikseen ole muuta sovittu. Tilitoimisto ei vastaa häiriöistä, katkoksista tai tietojen menetyksestä johtuvista vahingoista. Asiakkaan tulee ilmoittaa tilitoimistolle häiriöistä yksilöidysti ja tilitoimisto pyrkii ratkaisemaan ongelman niin pian kuin häiriön laatu kohtuudella edellyttää ja ratkaiseminen on mahdollista. Korjaus voidaan tehdä esimerkiksi antamalla ohjeet ongelman kiertämiseksi. Jos häiriö johtuu muusta kuin tilitoimiston vastattavasta seikasta, tilitoimistolla on oikeus saada selvitystyöstä eri korvaus.

Etäkäyttöoikeuden voimassaolo ja päätyminen

Etäkäyttöoikeus on voimassa enintään vain niin kauan kuin tilitoimistolla on käyttöoikeus sovellusohjelmistoon. Etäkäyttöoikeus lakkaa viimeistään silloin, kun toimeksiantosopimus Palveluista päättyy.

Muutokset

Jos etäkäytön lakkaaminen tai toimintamallin muutos aiheuttaa muutoksia palveluntuotannon, esimerkiksi kirjanpito- tai palkanlaskentapalvelun työmääriin, tilitoimistolla on oikeus muuttaa asiakkaalta veloitettavia maksuja.

Rekrytointirajoitus

35. Kumpikaan osapuoli ei saa ilman toisen osapuolen suostumusta ottaa palvelukseensa toisen palveluksessa olevaa henkilöä tai ollutta henkilöä, joka on tehnyt keskeisiä Palvelun tarkoitettavia tehtäviä eikä sopia muustakaan järjestelystä tällaisen henkilön työpanoksen hankkimiseksi, ennen kuin on kulunut kuusi (6) kuukautta Palveluista tehdyn sopimuksen päättymisestä.

Ellei muuta ole sovittu, rekrytointirajoitusta rikkoneen osapuolen on maksettava toiselle osapuolelle kyseisen henkilön kuuden (6) kuukauden bruttopalkan suuruinen korvaus.

Rekrytointirajoitus ei ole voimassa, jos työsuhde on päättynyt työnantajasta johtuvasta syystä.

Sopimuksen siirto

36. Sopimuksen siirto on sallittu vain toisen osapuolen kirjallisella suostumuksella. Tilitoimistolla on kuitenkin siirtäessään liiketoimintansa, johon Palvelut kuuluvat, oikeus siirtää sopimus oikeuksineen ja velvoitteineen liiketoiminnan luovutussensajalle, ellei pakottavasta lainsäädännöstä muuta johdu.

Sopimuksen muuttaminen

37. Muut kuin 16.–19. ja 34a ja 34b kohdissa mainitut muutokset sopimukseen on tehtävä yhteisellä päätöksellä kirjallisesti.

Aiemmat sopimukset

38. **Sopimus, joka sisältää nämä sopimusehdot, syrjäyttää kaikki aikaisemmat** osapuolten välillä tehdyt sopimuksen tarkoittamia Palveluja koskevat sopimukset sekä suulliset ja kirjalliset ilmoitukset.

Erimielisyyksien ratkaiseminen

39. Tästä sopimuksesta aiheutuvat riitaisuudet ratkaistaan ensisijaisesti osapuolten neuvotteluissa tai sovittelumenettelyssä. Mikäli osapuolet eivät ole saavuttaneet yksimielisyyttä kohtuullisen ajan kuluessa, ratkaistaan riitaisuudet lopullisesti välitysmenettelyssä Keskuskauppakamarin välityssääntöjen mukaisesti. Riidan ratkaisee yksi välitystuomari. Välitysmenettelyn kieli on suomi ja paikka on Helsinki.

Tilitoimistolla on kuitenkin oikeus nostaa Palvelusopimukseen perustuvasta maksamattomasta saatavasta kanne vastaajan kotipaikan käräjäoikeudessa.

Muut ehdot

40. Sopimukseen sovelletaan näitä yleisiä ehtoja ja muita sopimuksessa mainittuja asiakirjoja Suomen lain mukaan. Tilitoimiston esitteissä, hinnastoissa ja muussa aineistossa olevat

Päivitetty riitojen ratkaisu vastaamaan tyypillisiä nykykäytäntöjä. Osapuolet voivat halutessaan sopia riidan ratkaisupaikaksi myös esimerkiksi toisen osapuolen kotipaikan käräjäoikeuden.

tiedot ovat sopimuksen osa vain, jos tarjouksessa, tilausvahvistuksessa tai sopimuksessa on niin erikseen mainittu.

Soveltamisjärjestys

41. Mikäli sopimusasiakirjat ovat sisällöltään ristiriitaiset, asiakirjoja sovelletaan seuraavassa etusijajärjestyksessä:

1. Toimeksiantosopimus
2. Palveluerittely- ja muut sopimuksen liitteet numerojärjestyksessä

3. Nämä yleiset sopimusehdot.

Jos sopimusasiakirjoissa on pakottavan lainsäädännön kanssa ristiriitainen ehto, se väistyy ja kyseinen lain säännös tulee sovellettavaksi.

Lisätty tämä selvennykseksi. Pakottava lainsäädäntö ajaa muutoinkin yli osapuolten sopimusehdoista. Tietyissä tilanteissa esimerkiksi vastuunrajoituksia ei lain mukaaan sovelleta, vaikka sopimuksessa tai sen liitteissä olisi sovittu toisin. Näin on esimerkiksi eräissä tietosuojalainsäädännön rikkomistilanteissa.